

## **Remissvar på Energimarknadsinspektionens förslag till föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätverksamheten och vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet vid fastställande av intäktsram**

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

### **Sammanfattning**

Energiföretagen Sverige ser positivt på Ei:s förslag till föreskrifter gällande incitamentsregleringen, men har även några förslag på förbättringar.

- Normnivåfunktionen bör viktas mot antal kunder inte per redovisningsenhet.
- Även elnätsföretag som har bättre kvalitet än normen bör jämföras mot normen.
- Kundkategorier kan frångås när effektivtade nyckeltal införs.
- Alla kostnader för avbrottsersättningar ska ingå i beräkningen av intäktsramar.
- Som mått på jämnt utnyttjande av elnätet bör utnyttjningsgrad på sikt användas istället för lastfaktor.

### **Inledning**

Energiföretagen Sverige (Energiföretagen) uppskattar Energimarknadsinspektionens (Ei) ambition att ge elnätsföretagen incitament att utveckla kvaliteten, servicen och effektiviteten i elnäten. En välbalanserad intäktsreglering bör möjliggöra för elnätsföretagen att i varje situation fritt kunna välja lösning, samtidigt som regleringen bör styra elnätsföretagen till att ta beslut som är samhällsekonomiskt effektiva. En sådan reglering måste balanseras av korrekta incitament för kvalitet, service och ett effektivt nyttjande av elnätet.

Energiföretagens övergripande bedömning är att föreskriften som Ei föreslår är bra och genomarbetad. Föreskriften behandlar tre incitament; leveranskvalitet, nätförluster och jämnt utnyttjande av elnätet. Andra incitament, t.ex. för smarta lösningar och elkvalitet, bör på sikt också implementeras i intäktsregleringen.

Energiföretagen tycker att det är bra att årlig avstämning ska göras för samtliga parametrar samt att begränsningen i vad justeringen inte får överstiga därmed gäller per år istället för hela den fyraåriga tillsynsperioden.

Nedan följer de synpunkter Energiföretagen har på den föreslagna föreskriften och konsekvensutredningen.

### **Kvalitet**

#### *Positivt med en övergång till AIT/AIF*

Övergången till effektviktade nyckeltal ser Energiföretagen som positivt då kvalitetsregleringen, precis som regleringen i stort, bör grundas på en likabehandlingsprincip. En viktig styrsignal till elnätsföretagen bör vara att avbrott för större kunder blir kostsammare än för mindre kunder, vilket uppnås med övergången till AIT/AIF. Energiföretagen ser även värdet med att skapa enhetlighet i regleringen genom att samma nyckeltal används på lokal- och regionnät.

#### *Normnivå*

För fastställande av normnivåfunktionen för kvalitet resp. nätförlust framgår inte detaljerna kring hur funktionens parametrar sätts. Energiföretagen vill hävda att olika redovisningsenheter inte kan viktas med samma vikt (avseende avbrottsstid resp. nätförlust). Exempelvis bör inte en redovisningsenhet med 5 000 kunder få samma vikt som en redovisningsenhet med 500 000 kunder.

#### *Svaga incitament för bolag med relativt god leveranssäkerhet*

Energiföretagen är positiva till att kvalitetstillägget/-avdraget baseras på en branschgemensam norm, och att denna tar hänsyn till objektiva förutsättningar som kundtäthet. Energiföretagen anser dock inte att det är rimligt att de företag som har en lägre avbrottsnivå än medelavbrottsnivån får sin egen historiska avbrottsnivå som norm. Detta innebär att elnätsföretagen inte likabehandlas. Det skapas en osymmetri som leder till att kvalitetsregleringen över tid innebär ett avdrag för elnätsbranschen som helhet. Det ger även väldigt svaga incitament att förbättra leveranssäkerheten för företag som redan är bättre än den branschgemensamma normen, eftersom de i så fall får ännu högre krav i kommande tillsynsperiod.

För att åstadkomma en incitamentsmodell som justerar både uppåt och nedåt i lika omfattning och därmed inte påverkar nettoavkastningen för branschen måste alla bolag jämföras mot ett och samma rättvisande medelvärde. Enligt Ei:s förslag kommer emellertid bolag som presterar bättre än medelavbrottsnivån inte få tillgodoräkna sig denna prestation, utan straffas istället genom att få en lägre norm.

Som helhet kommer branschen ställas mot en normnivå som är lägre än den framtagna medelavbrottsnivån vilket innebär att incitamentet som helhet negativt påverkar avkastningen från elnätsverksamhet i Sverige. Den verkliga avkastningen

för branschen blir därmed lägre än den avkastning som härleds genom WACC-metoden.

#### *Missvisande styrsignaler med differentierad avbrottsvärdering*

Energiföretagen tycker att differentieringen av avbrottsvärderingen mellan kundkategorier inte ska behållas vid övergången till effektviktade AIT/AIF. Att använda en enhetlig avbrottsvärdering skulle ge bättre samhällsekonomiska styrsignaler till elnätsföretagen om hur de ska agera vid avbrott.

Kvalitetsregleringen med kundkategorier och differentierad avbrottsvärdering står i motsats till ellagens krav om att ingen kategori ska gynnas på någon annan kategoris bekostnad. Företag kommer osakligt att gynnas på hushållens bekostnad.

Om kvalitetsregleringens styreffekter på sikt kommer att innebära en förbättring av kvaliteten i linje med den prioriteringsordning som visas av kundernas avbrottskostnader, så kommer tätorter (högt inslag av företag) att få bättre kvalitet än glesbygd (högt inslag av jordbruk och hushåll). Södra Sverige med fler tätorter skulle få bättre kvalitet än norra Sverige.

#### *Regelverket kring avbrott av olika längd*

Att även avbrott över 12 timmar inkluderas i incitamentsregleringen innebär att elnätsföretagen både får betala avbrottsersättning och att intäktsramen påverkas på grund av dessa avbrott. Detta kompenseras delvis genom att ellagen ändras så att avbrottsersättning inte undantas från kostnader för driften av nätverksamheten. Med sex års fördröjning och reducerat med effektiviseringskrav ersätts därmed kostnaden för avbrottsersättningen delvis genom intäktsramen. Detta förutsätter att alla kostnader för avbrottsersättningar ingår i beräkningen av intäktsramar. Energiföretagen anser att det inte ska införas något ytterligare mått på om de påverkbara kostnaderna är skäliga än de effektiviseringskrav som gäller.

#### *Avbrottskostnader*

Vid värderingen av avbrottskostnader har även denna gång två olika mått använts. För hushåll har betalningsviljan använts, medan de direkta kostnaderna för avbrott har använts för övriga kundkategorier. Dessa mått mäter inte samma sak och är därför inte helt jämförbara. Enligt propositionen är det betalningsviljan som ska avgöra. Energiföretagen kan dock förstå enkätundersökningens utgångspunkter.

Den nya värderingen av avbrottskostnader ger i genomsnitt drygt 20 procent högre avbrottskostnader. Detta gör att incitamentet blir starkare.

### **Effektivt nätutnyttjande**

#### *Incitament för minskade nätförluster*

Energiföretagen är positiva till att en gemensam nätförlustnorm införs, vilket ger mer långsiktiga incitament att sänka nätförlusterna.

Det finns dock risk att objektiva förutsättningar gör att enskilda elnätsföretag får relativt höga nätförluster. Därför är det viktigt att det finns en reell möjlighet för bolag att få korrigerings, om de på grund av förutsättningar de inte råder över missgynnas av nätförlustnormerna.

Energiföretagen är positiva till ändringen av definitionen av andel nätförluster.

På samma sätt som för kvalitet bör normnivåfunktionen för nätförluster viktas mot kundantal inte mot redovisningsenheter.

Definitionerna i 2 kap 1§ av *Andel energi som matas till högspänningskunder och Inmatad energi* bör förtydligas. Begreppen *anläggningspunkter* respektive *punkter* bör bytas mot gängse terminologi. Det bör anges om det är *uttagspunkter*, *inmatningspunkter* eller *gränspunkter* som avses.

#### *Incitament avseende belastning på nätet*

Energiföretagen är positiva till att fokus har flyttats till att förbättra själva prestationen ("indikatorn") istället för att minska kostnaden mot överliggande nät. På detta sätt uppnås en tydligare styrsignal som bättre ligger i linje med själva syftet med incitamentet, alltså att förbättra utnyttjandet av nätet.

Energiföretagen anser att indikatorn bör vidareutvecklas, så att lastfaktorn i nästa tillsynsperiod ersätts av utnyttjningsgrad. Detta är en vedertagen metod för att bedöma utnyttjandet av en anläggning eller ett elnät.

Utnyttjningsgraden ökar om företaget kapar topparna under höglasttiden och fyller upp dalarna under låglasttiden. Incitamentet kommer därmed att fokusera på de åtgärder för ökad flexibilitet som utjämnar elanvändningen. De åtgärder som minskar elanvändningen under höglasttid och/eller ökar elanvändningen under låglasttid.

Att det bara finns två års underlag för att bilda en norm gällande lastfaktorn ser Energiföretagen som en risk för volatilitet och slumpartade utfall för vissa företag. Det bör kanske finnas möjlighet för korrigerings.

Då lokal produktion kommer att bli mer vanligt framöver är det viktigt att det finns möjlighet att ta hänsyn till lokal produktion vid beräkning av incitamentet för jämnt utnyttjande av elnätet. När den särskilda skrivningen om denna möjlighet tas bort är det viktigt den generella regeln verkligen ger den möjligheten.

Energiföretagen uppskattar att även incitamenten för ett jämnt nyttjande av elnätet kan ge både bonus och avdrag.

#### **Gemensamt**

Enligt 5 kap 9 § ellagen får bedömningen av kvaliteteten i nätverksamheten "medföra en ökning eller minskning av avkastningen på kapitalbasen". Därför ändras begränsningen av vad incitamentsjusteringarna får överskrida från fem procent av intäktsramen till en tredjedel av den regulatoriska avkastningen. Energiföretagen anser att en begränsning på intäktsramen är mer naturlig. Eftersom avkastningens andel av intäktsramen är olika för olika

redovisningsenheter kommer detta att förändra begränsningen olika för olika nätföretag. Nivån på WACC-räntan kommer också att påverka begränsningen kraftigare.

För att det inte ska bli några missförstånd bör det i 3 kap 2 och 3 §§ framgå att det är den regulatoriska avkastningen som avses.

### **Konsekvensutredning**

#### *Nätförluster*

Kalkylen i konsekvensutredningen 6.2 Nätförluster, på s 14, är optimistisk. Att minska storleken på nätförlusterna genom tekniska åtgärder tar väldigt lång tid.

#### *Utjämnning av last*

Påståendet i konsekvensutredningen 6.2 Belastning, på sid 16, om att elnätbolag genom att sänka sin abonnerade effekt kan sänka sina kostnader för överliggande nät och på vis gynna kundkollektivet är felaktigt. Eftersom även de överliggande näten är intäktsreglerade kommer de att ha möjlighet att nyttja hela sin intäktsram oavsett om det sker optimeringar i underliggande nät eller ej. En sänkning av de abonnerade effekterna kommer således att resultera i höjda tariffer från överliggande nät om inte kostnaderna för dessa i sig självt kan reduceras. Vinsten med en jämnare belastning är snarare att alla nätkomponenter upp- och nedströms kan dimensioneras för lägre kapacitetsbehov på sikt. Ytterligare en vinst är att hela systemet tjänar på jämnare belastning, så att det inte heller kommer att behövas lika mycket produktion.

Stockholm som ovan



Pernilla Winnhed  
VD